

Boogbrug Vianen

**Erfgoed
kunstwerk**

na 20 jaar
de aanwijzing

:

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

dank: Grafimarie, Anke Schuijlenburg,
Bart Rietveld, Corien Alsbach, Henk Wijnen,
Lous America, Edith Verboom, Bert Murk,
donateurs.

© Stichting Boogbrug Vianen 2019
Walkade 15
3401 DR IJsselstein

isbn: 978-90-75447-16-3
digitaal: www.stichting-boogbrug-vianen.nl/nieuws

“... Erfgoed laat zien waar we vandaan komen. Beeldende kunst reflecteert op het heden en biedt ons mogelijke perspectieven voor de toekomst. Als publiek staan wij tussen beide in. De verbinding tussen die twee: dat zijn wij zelf...”

*Eelco van de Lingen
directeur Mondriaan Fonds
interview 2019*

*“Erfgoed geeft het leven context.
Kunst maakt erfgoed onvergetelijk”*

*Wim van Sijl
manuscript XX 2019*

artist impression: oostelijke rijstrook uit 1967 verwijderd

Erfgoedkunst:

een hedendaagse discipline binnen de beeldende kunst, bestaat uit erfgoed dat onlosmakelijk verbonden is aan evidente kunstuitingen.

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen is onlosmakelijk verbonden aan het kunstproject Stichting Boogbrug Vianen tot doel hebbende: behoud 12 bruggen van het Rijkswegenplan 1927 met in bijzonder behoud Boogbrug Vianen.

Stichting Boogbrug Vianen

Stichting Boogbrug Vianen is in 1998 door beeldend kunstenaar Wim van Sijl* opgericht als kunstproject van 'leven is kunst' met als doel *behoud Boogbrug Vianen*, in 2002 gewijzigd in *behoud van de 12 bruggen van het Rijkswegenplan 1927*.

Het kunstproject Stichting Boogbrug Vianen bestaat uit de disciplines: aanvragen, rechtspraak, media, exposities, correspondentie en studie.

In 2015 is op initiatief van Stichting Boogbrug Vianen de boogbrug verbonden met de Europese kunstroute 'Strasse des Friedens' waardoor de brug als vredesbrug onderdeel werd van een Europees netwerk van kunstwerken en kunstinitiatieven.

Bij realisatie erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen zijn de volgende herbestemmingen relevant:

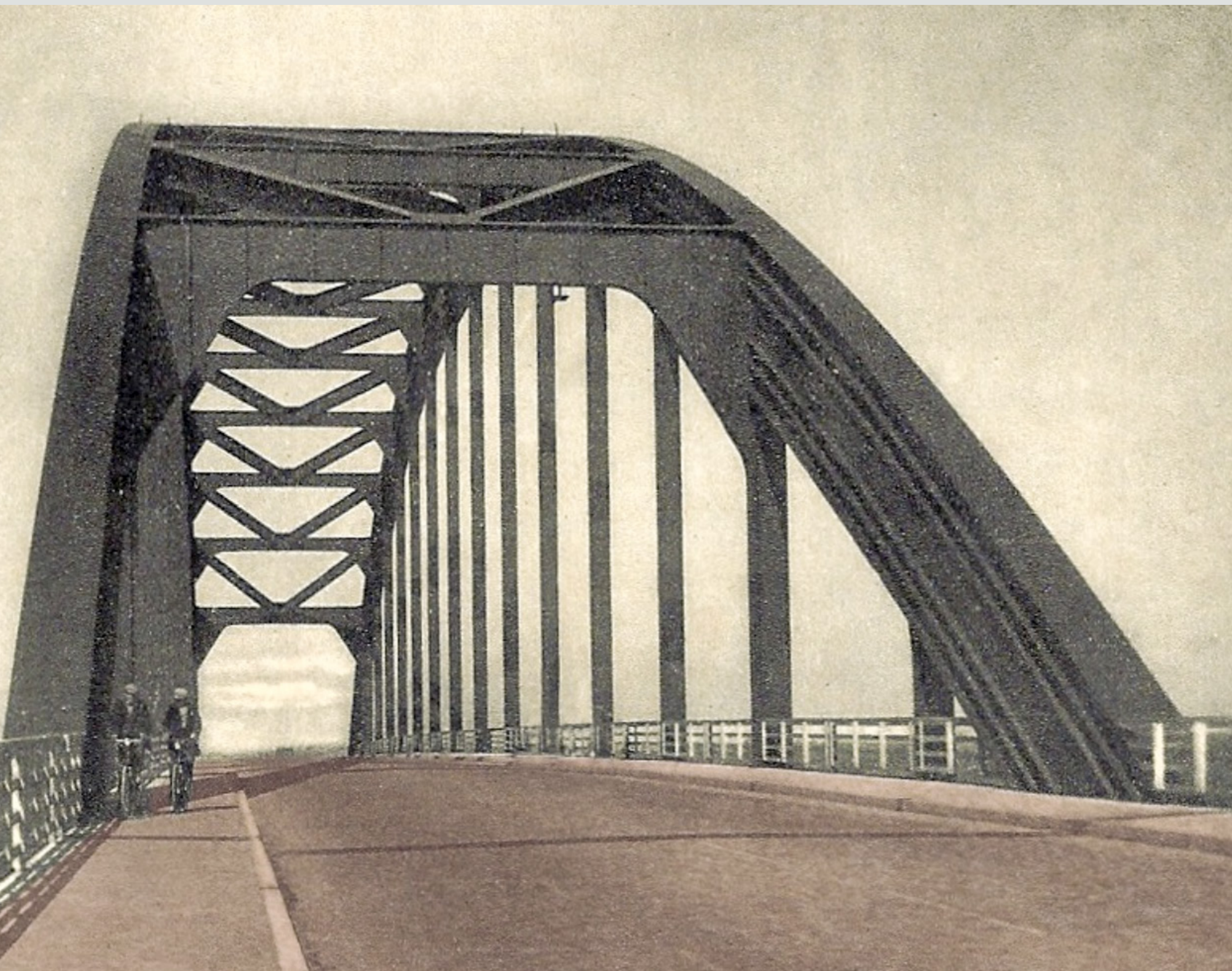
- brug voor langzaam verkeer
- ecoduct voor biodiversiteit
- monument van functionaliteit
- monument van de Tweede Wereldoorlog
- Vredesbrug Vianen

Boogbrug Vianen zal dan als Rijksmonument worden aangewezen.

* - Sinds 1982 werkzaam aan erfgoedkunstwerk W-Domeinen, bestaande uit drie kolenschuren, twee woningen, een kunstruimte, een sokkel in de openbare ruimte en een paardenstal. Stichting Boogbrug Vianen zetelt in de W-Domeinen. Het project W-Domeinen is in 2001 als erfgoedkunstwerk notarieel geformaliseerd.

- Sinds 1986 werkzaam aan het kunstproject Complex Vesting IJsselstein. De middeleeuwse vesting IJsselstein wordt verbonden aan beschermingsprocedures, acties, boeken, logo's en exposities met realisaties van Vestingplantsoen, Kloosterplantsoen, Kasteeltuin, Bastion Zwijg Utrecht. Complex Vesting IJsselstein is in 1986 en '92 gedeeltelijk geformaliseerd bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

- Sinds 1995 werkzaam aan het erfgoed van Radio Nederland Wereldomroep met beschermingsprocessen van zendergebouw en wachthuisje (Merckelbach & Elling 1956). Het zendergebouw werd herbestemd tot woningen en kantoren. Het wachthuisje werd in 1999 getransformeerd tot erfgoedkunstwerk TER REFLEKTIE.

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

*Herbestemming:
brug voor langzaam verkeer*

De situatie voor langzaam verkeer op de Jan Blankenbrug is onveilig. Meerdere organisaties zijn bezorgd.

Boogbrug Vianen is een veilige verbinding.

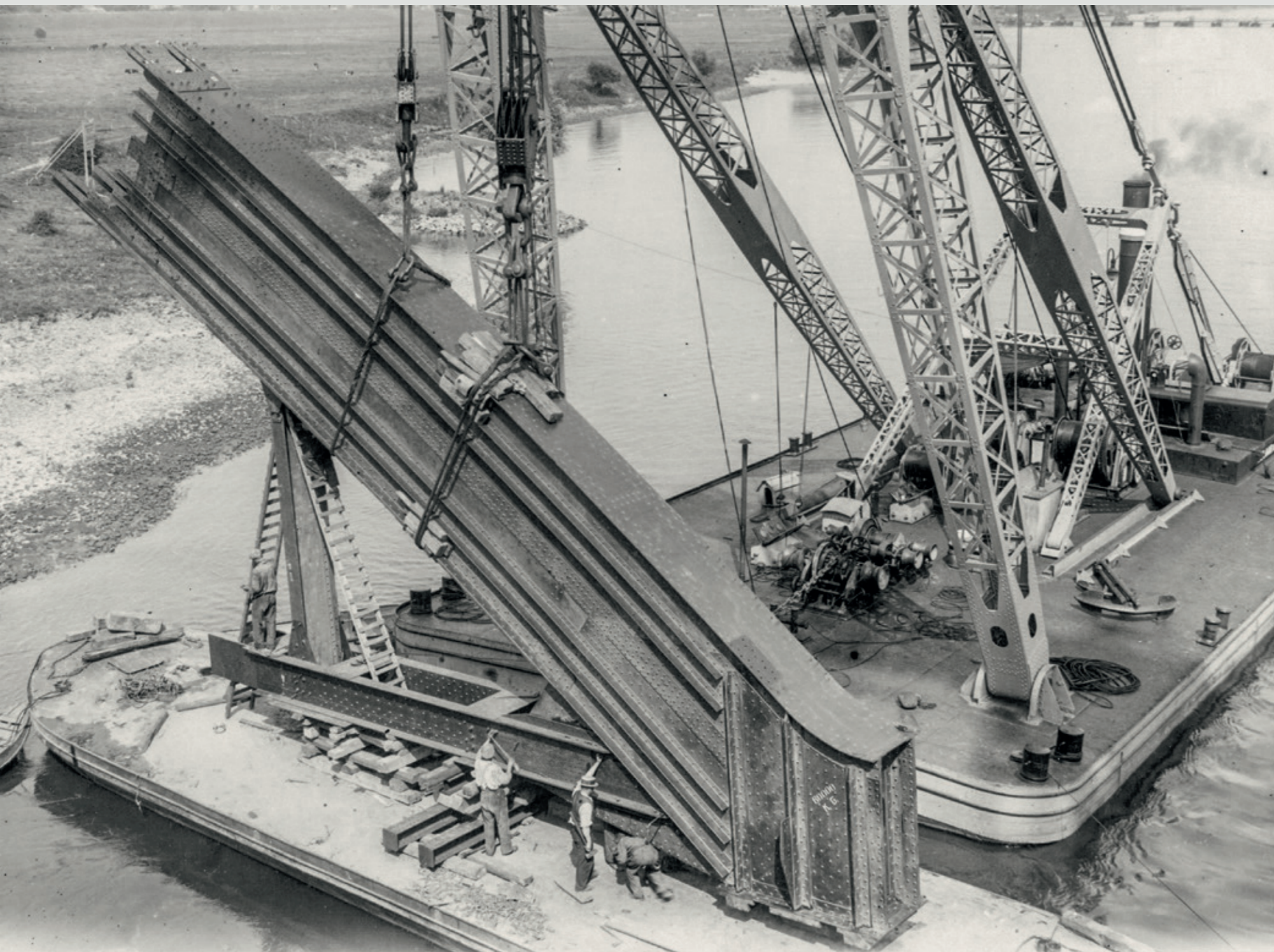
Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

*Herbestemming:
ecoduct voor biodiversiteit*

De westelijke fietsstrook uit 1967 kan worden ingericht als groenstrook voor biodiversiteit.

Zo ontstaat een bijzondere natuurverbinding tussen twee uiterwaarden en natuurnetwerken.

De unieke groenstrook is vergelijkbaar met High Line New York.

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

*Herbestemming:
monument van functionalisme*

De 12 bruggen van het Rijkswegenplan werden ontworpen vanuit de functionalistische architectuur:

“de schoonheid van een brug vloeit voort uit de constructie” ... “een brug is geen toneeldecor.”

ir. W. Harmsen HID RWS 1928-'45, DG RWS 1945-'51

Om schoonheid van de constructie tot zijn recht te laten komen zijn, bij het ontwerp in 1932, de rijstroken binnen de bogen gesitueerd.

Na verwijdering van de oostelijke fietsstrook uit 1967 zal het oorspronkelijk brugbeeld uit 1936 als toonbeeld van het functionalisme weer zichtbaar worden.

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

*Herbestemming:
monument van de Tweede
Wereldoorlog*

De boogbrug is in januari 1945 vernield en in het kader van de wederopbouw, versneld hersteld.

De boogbrug is door de aanwezigheid van de kazematten in de rivierpijlers onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De kazematten zijn genomineerd UNESCO Werelderfgoed.

Boogbrug Vianen behoorde tot de Leklinie en maakte verplaatsingen van militair materieel en manschappen mogelijk.

De kazematten kunnen vanaf de brug voor exposities toegankelijk worden gemaakt.

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

Herbestemming:
Vredesbrug Vianen

De boogbrug is in 2015 als Vredesbrug Vianen opgenomen in de beeldenroute Strasse des Friedens (Europese Weg van de Vrede) waardoor de brug zich verbindt met 500 kunstwerken op de route Amsterdam/Taichac en Moskou/Normandië en met de wereld-vredesbruggen in Tbilisi, Willebroek, Londonderry, Ulaanbaatar, Buffalo, Calgary en Suezkanaal.

Nationale verbindingen:

- Den Bosch, sculptuur Anne Wenzel 2020 (nieuw)
- IJsselstein, erfgoedkunstwerk Wim van Sijl 1982
- Amsterdam, Het Veem atelier Wijnen*America 1983
- Den Helder, totaalkunstwerk Ruud van de Wint 1980 - (nieuw)

FOTO: JEROEN KOMEN

Erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen

Realisatie:

Realisatie van erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen betekent een fysieke herinnering aan het nationale erfgoed Rijkswegenplan 1927 zijnde de blauwdruk van de Nederlandse infrastructuur voor de automobilititeit in de 20ste eeuw.

Realisatie van het erfgoedkunstwerk Boogbrug Vianen is mogelijk door toepassing van de percentageregeling beeldende kunst bij verbreding A27 die begroot is op 1,2 miljard euro.

Beheer: semi-overheid bestaande uit Rijkswaterstaat, Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Provincie Utrecht, Gemeenten Nieuwegein en Vijfheerenlanden en belanghebbende organisaties.

Symposium over toekomstig beheer

genodigden:

directies

Rijkswaterstaat Midden Nederland,
Rijksdienst Cultureel Erfgoed,

staatssecretarissen

OCW en I&W,

commissaris van de Koning,

burgemeesters

Nieuwegein, Vijfheerenlanden,
IJsselstein,

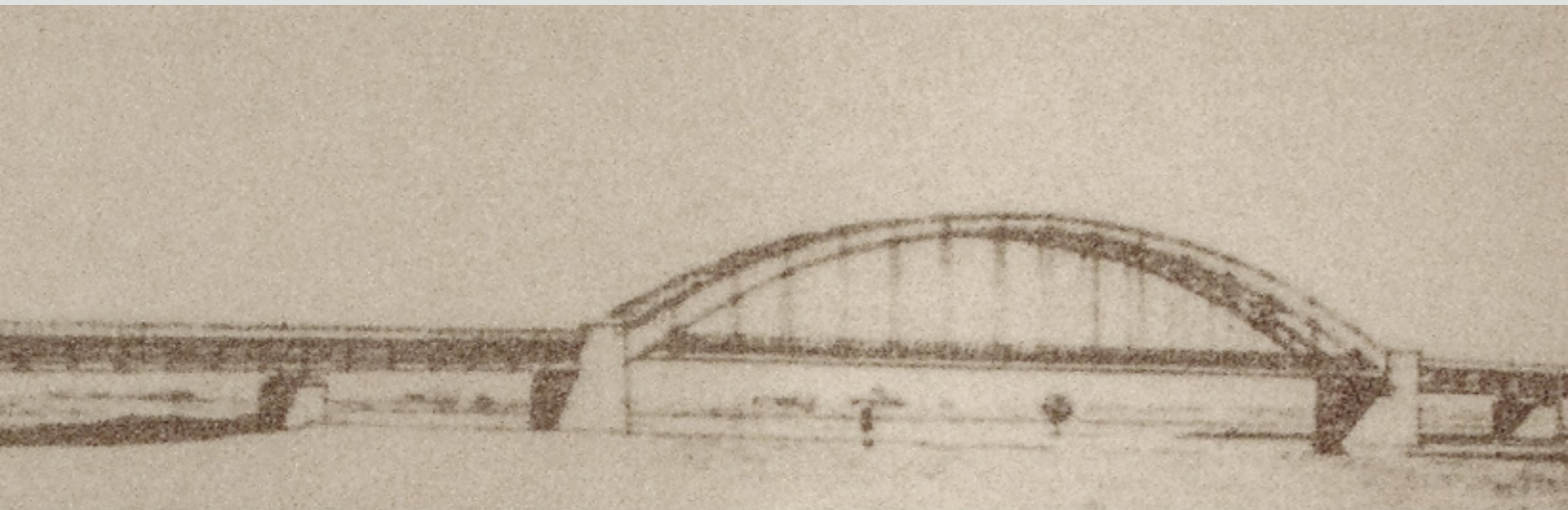
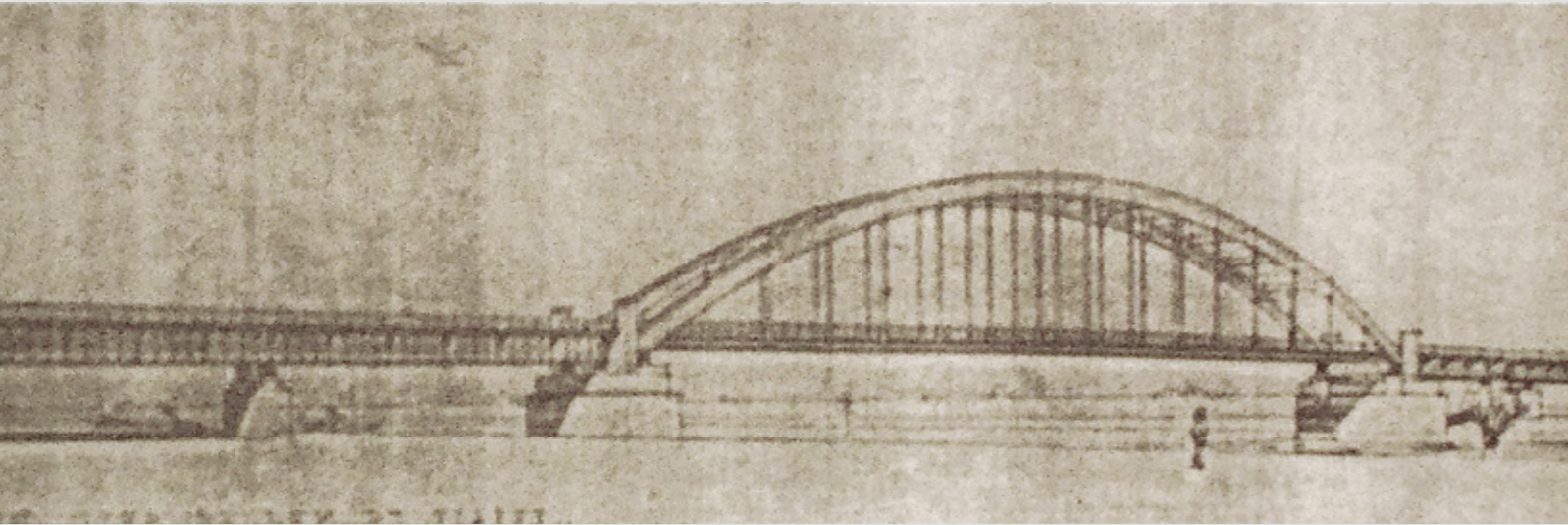
dijkgraven

Rivierenland en Stichtse Rijnlanden,

belanghebbende organisaties

natuur, erfgoed, recreatie, vrede.

Kernwaarden erfgoed

Hoofdingenieur Harmsen en architect ir. Van der Steur besloten tijdens het ontwerp van de boogbrug in 1932 om de uiteinden van de bogen te verjongen en de rijstroken, in tegenstelling bij de andere bruggen van het RWP1927, binnen de bogen te situeren, teneinde de verheffende werking van het brugbeeld en de hoge portalen te accentueren.

1. Boogbrug Vianen is één van de belangrijkste bruggen van het Rijkswegenplan 1927 en een toonbeeld van sociaal-economische, cultuurhistorische en infrastructurele ontwikkelingen in de 20ste eeuw van Nederland.
2. Boogbrug Vianen is met belangwekkende esthetische kenmerken, ontworpen door hoofdingenieur Harmsen en architect ir. Van der Steur, een toonbeeld van het Nederlandse functionalisme.
3. De bogen en dwarsverbanden zijn voor het eerst in de geschiedenis uitgevoerd in plaatstaal in plaats van profielstaal, waarbij de bogen zijn uitgevoerd als unieke volwandige kokers.
4. Boogbrug Vianen heeft door de verjonging in de bogen, de fraaie booguiteinden en dwarsverbanden, bijzondere esthetische bouwhistorische en educatieve waarden.
5. Boogbrug Vianen heeft unieke plooiverstijvingen en topscharnieren die achteraf niet noodzakelijk waren en daardoor tekenen van de tijd zijn geworden.
6. Boogbrug Vianen is vanwege de vernieling in de Tweede Wereldoorlog en het spoedige herstel een toonbeeld van de Nederlandse wederopbouwperiode.
7. De rivierpijlers zijn door aanwezigheid van unieke kazematten beschermd als elementen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en genomineerd UNESCO werelderfgoed.
8. Boogbrug Vianen heeft door haar ligging iconische betekenis voor de historische oversteek van de Lek in het midden van Nederland en vormt een belangrijk landmark voor regio en auto- en vaarverkeer.
9. Boogbrug Vianen heeft als industrieel erfgoed recreatieve, toeristische en inspiratieve aantrekkingskracht.
10. Boogbrug Vianen vormt samen met de Jan Blankenbrug een uniek bruggenensemble van historische en hedendaagse brugbeelden.
11. Vredesbrug Vianen heeft door opname in de Strasse des Friedens internationale betekenis.
12. Boogbrug Vianen kan duurzaam worden herbestemd voor een veilige overbrugging voor langzaam verkeer.

Kernwaarden Stichting Boogbrug Vianen

correspondentie

www.stichting-boogbrug-vianen.nl/SUPPORT

... dat de markante brug bij Vianen, waar zo velen herinneringen aan hebben, behouden blijft

Stichting Erfgoed op Weg voorzitter Peter Nijhof 2016

... een grote cultuurhistorische waarde ... een prachtige illustratie van de modernisering van Nederland in de 20ste eeuw

Stichting Cuypersgenootschap voorzitter prof. dr. V.V. Stissi 2016

... de kazematten bieden een uniek decor voor informatieve tentoonstellingen

Verein Strasse des Friedens voorzitter Cornelieke Lagerwaard 2015

... bouwhistorisch is de boogbrug bij Vianen één van de belangrijkste bruggen in Nederland

Erica Delgorge kunsthistorica, auteur 2013

... icoon en beeldbepalend industrieel erfgoed

Historische Kring IJsselstein voorzitter Bart Rietveld 2013

... toegang tot de kazematten in de pijlers is vanaf de boogbrug goed realiseerbaar en vormt een unieke en attractieve belevenis

Projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie voorzitter mr. Ed d'Hond 2013

... de gebouwde twaalf verkeersbruggen in hun totaliteit is één 'civieltechnisch monument'

Bond Heemschut secretaris T.V. van Es 2012

... de brug is in goede staat voor hergebruik

Utrechtse Stichting voor Industrieel Erfgoed voorzitter Eric Nijhof 2012

... de oorspronkelijke schoonheid van de onderkant van de boogconstructie kan weer in het zicht komen

Historische Vereniging Het Land van Brederode voorzitter Josien de Jonge-Verduin 2012

... de brug is uniek, in vormgeving, maat en tijdstypering

Commissie Monumenten en Binnenstad van de gemeente Vianen

voorzitter ing. Piet den Hertog 2010

... de brug moet blijven en in gebruik worden gesteld als fiets- en voetgangersverbinding

Historische Kring Nieuwegein secretaris P. Stennekes 2010

... kazematten weer zichtbaar en toegankelijk maken

Stichting Menno van Coehoorn voorzitter E.N. Westerhuis 2007

... uniek van constructie ... eerste toepassing van een plaatwerkboog in Nederland

ir. Tj Visser, ir. J. ter Brugge, ir. P. Kieft oud HID's Rijkswaterstaat 2007

... de bruggen vertegenwoordigen een zodanig groot historisch belang dat bescherming noodzakelijk is

Marie-Louise ten Horn-van Nispen historica, techniek & infrastructuur 2004

... deze stalen boogbrug komt te zijner tijd in aanmerking als Rijksmonument

Nederlandse Bruggen Stichting conclusie rapport Boogbrug Vianen 1999

... een fraai eigen karakter

Federatie Stichts Cultureel Erfgoed directeur drs. A.L. Jordaans 1998

studie

www.stichting-boogbrug-vianen.nl/AANVRAGEN

- RIJKSWEGENPLAN, BESLUIT van den 4den Juni 1927: Koninklijke Bibliotheek Den Haag 1927
- De Ingenieur, ir. W.Harmsen 1934
- STAAL, ir. B.Braat 1936
- Architectura, Th. Haakma Wagenaar 1937
- De lotgevallen van de Spoorbruggen over onze grote rivieren, A.H. Foest juni 1946
- Nederlandse ingenieurs en hun kunstwerken: Stichting Historie der Techniek, M.L. Ten Horn-van Nispen 1994
- PIE RAPPORTENREEKS nr. 1, COMPENDIUM BRUGGEN: Nederlandse Bruggen Stichting, TU Delft 1994
- PIE RAPPORTENREEKS nr. 15, BRUGGEN ALS INDUSTRIEEL ERFGOED: Nederlandse Bruggen Stichting, TU Delft 1994
- Herbestemming industrieel erfgoed in Nederland, Peter Nijhof, Ed Schulte 1994
- De Waalbrug bij Zaltbommel, diverse auteurs 1995
- Bruggen in Nederland, Vaste bruggen van ijzer en staal: Nederlandse Bruggen Stichting 1997
- Beleid en Planning in de wegenbouw: Rijkswaterstaat, Dirk Maarten Ligtermoet 1998
- Twee eeuwen Rijkswaterstaat: Europese Bibliotheek, o.a. M.L. Ten Horn-van Nispen 1998
- Kruising, De geschiedenis van pont en Lekbrug: Europese Bibliotheek, M.J. Ververs, 1999
- Overspanning, De bouw van de tweede Lekbrug bij Vianen: Europese Bibliotheek, G. Haverkamp 1999
- Verzoek tot aanwijzing Rijksmonument van de boogbrug over de Lek bij Vianen: SBV 1999
- BOUW stalen overbrugging over de Lek bij Vianen 1936, herbouw 1948: SBV 2000
- Verzoek tot aanwijzing Rijksmonument van de verkeersbrug over de Waal bij Zaltbommel: SBV 2002
- Bruggen, Visie op architectuur & constructie: Nederlandse Bruggen Stichting, o.a. Erica Delgorge 2004
- Verzoek tot voordracht Unesco Werelderfgoed van de 12 bruggen: SBV 2004
- Verzoek tot aanwijzing Complex Rijksmonument van de 12 bruggen van het RWP 1927: SBV 2005
- Bruggen, CATEGORIAAL ONDERZOEK WEDEROPBOUW 1940-1965: Nederlandse Bruggen Stichting 2006
- Bruggen in Nederland 1940-1950, Vernieling en herstel: NBS, Elisabeth van Blankenstein 2009
- Verzoek tot aanwijzing gemeentelijk monument van de boogbrug over de Lek bij Vianen: SBV 2010
- Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Rivierengebied: provincie Utrecht 2011
- Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Groene Hart: provincie Utrecht 2011
- Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Waterlinies: provincie Utrecht 2011
- Over de Waal, Waalbrug Nijmegen 1936-2011, diverse auteurs 2011
- Utrechtse Landschappen: provincie Utrecht 2012
- De Nederlandse Brug, 40 markante voorbeelden: Nederlandse Bruggen Stichting 2012
- Brugelement: Museum van Zuilen & SBV 2013
- Masterplan, herbestemming boogbrug Vianen: SBV 2015
- Tastbare Tijd 2.0, Roland Blijdenstijn 2015
- De Viaanse oversteek, kathedraal van staal: SBV 2015
- CentreNL: SBV 2016
- IN VERBINDING! coalitieakkoord: provincie Utrecht 2015 - 2019
- Realisatieplan Fiets 2016-2020: provincie Utrecht 2016
- Cultuur en erfgoednota 2016-2019: provincie Utrecht 2016
- Erfgoedparel *2017: SBV 2017

aanvragen

www.stichting-boogbrug-vianen.nl/AANVRAGEN

- 2019 heropening Aanvraag Rijksmonument uit 1999, Boogbrug Vianen
- 2017 verzoek Aanwijzing tot Provinciaal erfgoed, Boogbrug Vianen
- 2015 herbestemmingsprojecten: drie brochures, Boogbrug Vianen
- 2010 kandidaatstelling UNESCO Werelderfgoed, De 12 Bruggen van het Rijkswegenplan 1927
- 2010 aanvraag Gemeentelijk Monument, Boogbrug Vianen
- 2005 aanvraag Rijksmonument Complex, De 12 Bruggen van het Rijkswegenplan 1927
- 2004 verzoek tot UNESCO Werelderfgoed, De 12 Bruggen van het Rijkswegenplan 1927
- 2002 aanvraag tot Rijksmonument brug over de Waal bij Zaltbommel
- 1999 aanvraag tot Rijksmonument boogbrug over de Lek bij Vianen

rechtspraak

www.stichting-boogbrug-vianen.nl/RECHTSPRAAK

- 2014 EU Hof, Straatsburg: verzoek tot eerlijk proces op grond van de Rechten van de mens
- 2013 Raad van State, Den Haag: hoger beroep aanvraag gemeentelijk monument gemeente Vianen
- 2012 Rechtbank Utrecht: 2de beroep aanvraag gemeentelijk monument gemeente Vianen
- 2011 Rechtbank Utrecht: beroep aanvraag gemeentelijk monument gemeente Vianen
- 2011 Rechtbank Utrecht: beroep aanvraag gemeentelijk monument gemeente Nieuwegein
- 2007 Raad van State, Den Haag: hoger beroep afwijzing aanvraag rijksmonument, Boogbrug Vianen
- 2006 Rechtbank Utrecht: eerste aanleg afwijzing aanvraag complexonderdelen
- 2006 Rechtbank Den Haag: 3de kort geding aanhouding sloop, brug Zaltbommel
- 2006 Rechtbank Utrecht: voorlopige voorziening 'toets der kritiek op complexaanvraag'
- 2006 Raad van State, Den Haag: 2de hoger beroep 'afstand van instantie'
- 2006 Rechtbank Den Haag: 2e kort geding aanhouding sloop, brug Zaltbommel
- 2006 Rechtbank Den Haag: 1e kort geding aanhouding sloop, brug Zaltbommel
- 2006 Rechtbank Utrecht: voorlopige voorziening brug Zaltbommel, complexonderdeel
- 2005 Raad van State, Den Haag: hoger beroep niet-ontvankelijkheidsverklaring, brug Zaltbommel
- 2005 Rechtbank Utrecht: beroep afwijzing rijksmonument, brug Zaltbommel

media

www.stichting-boogbrug-vianen.nl/MEDIA

De landelijke en regionale media geel tot heden, met >300 artikelen en > 35 tv-, radio- items, een historisch overzicht van de acties tot behoud van de brug. De objectieve en inhoudelijke informatie zorgt voor overdracht van de historische kernwaarden en toont het maatschappelijk draagvlak tot behoud van de brug.

exposities

www.stichting-boogbrug-vianen.nl/KUNSTUITINGEN

- 2019 planetairRESERVEDobject 9b Coal. 2 IJsselstein
- 2018 VREDEBRUG VIANEN Grote Kerk Den Bosch
- 2018 BOMMELBONK Coal. 2 IJsselstein
- 2014 VREDEBRUG VIANEN Museum Sankt Wendel D.
- 2014 IK BOOG IN MIJ Museum IJsselstein
- 2013 BRUGELEMENT Museum van Zuilen Utrecht
- 2012 KUNSTVLAAI 9 INexactly THIS Sint Nicolaas Lyceum Amsterdam
- 2010 IK BOOG DE BOGEN VAN VIANEN EN CULEMBORG Lekart Culemborg
- 2010 KUNSTVLAAI 8 ARTPIE Westergasfabriek Amsterdam
- 2008 KUNSTVLAAI 7 A.P.I. Westergasfabriek Amsterdam
- 2007 SPEKTRAAAL ROOD SOLOS Amsterdam
- 2005 ZO BOMMEL #2050 Kunstfestival Magdebrug D.
- 2006 KUNSTVLAAI 6 Westergasfabriek Amsterdam
- 2004 SYMFONIE VAN EEN BRUG Stadsmuseum IJsselstein
- 2004 KUNSTVLAAI 5 Westergasfabriek Amsterdam
- 2000 VIER DE KUNSTVLAAI Westergasfabriek Amsterdam
- 1988 SYMFONIE VAN EEN BRUG Centraal Museum Utrecht

Rijkswaterstaat investeert in kunst langs snelwegen

Rijkswaterstaat investeerde in het kader van verbetering / onderhoud van de Afsluitdijk in het lichtkunstwerk van Daan Roosegaarde 2017.

Kosten: 13 miljoen

Opening Boogbrug Vianen
21 mei 1936

